

OSCAR WILDE • **Dorian Gray**'in Portresi

The Picture of Dorian Gray

İletişim Yayınları 3572 • İletişim Klasikleri 182

ISBN-13: 978-975-05-3852-0

© 2025 İletişim Yayıncılık A.Ş. / 1. BASIM

1. Baskı 2025, İstanbul

DİZİ YAYIN YÖNETMENİ Murat Belge

YAYINA HAZIRLAYANLAR Güneş Akkor, Barış Özkul

KAPAK Suat Aysu

KAPAK RESMİ Richard Rothwell, “Genç Bir Adamın Portresi”

UYGULAMA Hüsnü Abbas

DÜZELTİ Nebiye Çavuş

BASKI Ayhan Matbaası · SERTİFİKA NO. 44870

Mahmutbey Mahallesi, 2622. Sokak, No: 6/41

Bağcılar 34218 İstanbul · Tel: 212.445 32 38

CİLT Güven Mücellit · SERTİFİKA NO. 45003

Mahmutbey Mahallesi, 2622. Sokak, No: 6

Bağcılar 34218 İstanbul · Tel: 212.445 00 04

İletişim Yayınları · SERTİFİKA NO. 40387

Cumhuriyet Caddesi, No. 36, Daire 3, Seyhan Apartmanı,

Harbiye Mahallesi, Elmadağ, Şişli 34367 İstanbul

Tel: 212.516 22 60-61-62 • Faks: 212.516 12 58

e-mail: iletisim@iletisim.com.tr • web: www.iletisim.com.tr

OSCAR WILDE

Dorian Gray'ın Portresi

The Picture of Dorian Gray

ÇEVİREN *Müge Günay*

EMRAH SERDAN'IN ÖNSÖZÜYLE

OSCAR WILDE 16 Ekim 1854'te Dublin'de doğdu. Büyük Britanya'daki ilk göz ve kulak hastanesini kuran Sir William Wilde ile yazar Jane Francesca Elgee Wilde'in oğludur. Eğitimine Portora Kraliyet Okulu'nda başladı, ardından Trinity College Dublin'de ve daha sonra Oxford'daki Magdalen College'da öğrenim gördü. Bu dönemde akademik başarılarıyla olduğu kadar sıra dışı giyim tarzı ve tavırlarıyla da dikkat çekti. Estetik görüşleri, dönemin düşünürleri Ruskin ve Pater'in etkilerini taşıyordu. 1878'de "Ravenna" adlı şiiriyle Newdigate Ödülü'nü kazanan Wilde, 1881'de ilk şiir kitabı *Poems*'i yayımladı. 1882'de Amerika'da gerçekleştirdiği konferans turuyla büyük bir başarı elde etti. 1884'te Constance Lloyd ile evlendi ve Londra'da sanat çevreleriyle iç içe bir yaşam sürdü. 1888'de yayımladığı *Mutlu Prens* ve *Diğer Masallar* adlı kitabı, özgün masallarıyla edebi ününü pekiştirdi. Tiyatro alanında büyük başarılar elde etti. "Lady Windermere'in Yelpazesi" (1892), "A Woman of No Importance" (1893), "An Ideal Husband" (1895) ve başyapıtı "The Importance of Being Earnest" (1895) onun en tanınmış oyunlarıdır. Estetik anlayışını ortaya koyduğu *Intentions* (1891) adlı deneme kitabı, sanata ve hayata bakışını yansıtır. Tek romanı olan *Dorian Gray'in Portresi* (1890), içeriği nedeniyle tartışmalar yaratmıştır. Eşcinsel ilişki suçlamasıyla tutuklanan ve 1895'te iki yıl ağır hapis cezasına çarptırılan Wilde'in hapis yıllarında yazdığı *De Profundis*, içsel dönüşümünü ve dini farkındalığını yansıtır. Tahliye sonrası Avrupa'ya sürgüne giden Wilde, "Sebastian Melmoth" adıyla yaşadı. 1898'de "Reading Zindanı Baladı" adlı en ünlü şiirini yayımladı. 1900 yılında Paris'te, Hotel d'Alsace'ta menenjit nedeniyle hayatını kaybetti. Mezarı, Fransa'daki Père Lachaise Mezarlığı'ndadır.

İÇİNDEKİLER

ROMANA DAİR GÖRSELLER.....	7
KRONOLOJİ.....	13
ÖNSÖZ	
EMRAH SERDAN.....	23

Dorian Gray'in Portresi

Copyright, 1999, by J. P.

[illegible]

Dorian Gray'in Portresi

Önsöz

Sanatçı güzel şeylerin yaratıcısıdır.

Sanatın amacı sanatçıyı gizleyip sanatı ortaya koymaktır.

Eleştirmen güzel şeylerin üzerinde bıraktığı izlenimi başka bir ifade biçimine ya da yeni bir fikre tercüme edendir.

En yüce ve en alçak eleştiri bir tür özyaşamöyküsüdür.

Güzel şeylerde çirkin anlamlar bulanlar kötü manada yozlaşmıştır. Bir kusurdur bu.

Güzel şeylerde güzel anlamlar bulanlar kültürlü insanlardır. Bu kişiler için umut vardır.

Bu seçkin kişiler için güzel şeyler yalnızca Güzelliği ifade eder.

Ahlâka uygun ya da ahlâka aykırı kitap diye bir şey yoktur. Kitap ya iyi yazılmıştır ya da kötü yazılmıştır. O kadar.

On dokuzuncu yüzyılın Gerçekçilik'ten hazzetmemesinin sebebi aynada kendi yüzünü gören Caliban'ın¹ duyduğu öfkedir.

On dokuzuncu yüzyılın Romantizm'den hazzetmemesinin sebebi aynada kendi yüzünü göremeyen Caliban'ın duyduğu öfkedir.

İnsanın ahlâki yaşamı sanatçının konusunun bir kısmını

---

1 Caliban: Shakespeare'in "Fırtına" oyunundan çirkin bir karakter.

oluşturur, sanatın ahlâkı ise kusurlu bir aracın kusursuz kullanımı üzerine kuruludur.

Hiçbir sanatçı bir şeyi ispat etme arzusunda değildir. Doğru olan şeyler bile ispatlanabilir.

Sanatçıların etik görüşü yoktur. Sanatçının etik görüşe sahip olması üslupta hoş görülemeyecek bir yapmacıklığa yol açar.

Sanatçı habîs değildir. Sanatçı her şeyi ifade edebilir.

Sanatçı için düşünce ve dil sanatın araçlarıdır.

Sanatçı için kusur ve erdem sanatın malzemesidir.

Tüm sanatların biçimsel açıdan ideal örneği müzisyenin sanatıdır. Duygu açısından ise oyuncunun sanatı ideal örnektir.

Bütün sanatlar aynı anda hem yüzey hem de simgedir.

Yüzeyin altına inenler başlarına gelecek tehlikenin sorumluluğunu alır.

Simgeyi anlayanlar başlarına gelecek tehlikenin sorumluluğunu alır.

Sanatın ayna tuttuğu şey aslında hayat değil, izleyicidir.

Bir sanat eseri hakkında görüşlerin çeşitliliği eserin yeni, karmaşık ve canlı olduğunu gösterir.

Eleştirmenler hemfikir değilse sanatçı kendisiyle uyum içindedir.

Yararlı bir şey yapan bir insanı, yaptığı şeye hayranlık duymadığı sürece, affedebiliriz. Yararsız bir şey yapmanın tek mazereti, insanın bu şeye aşırı hayranlık duymasıdır.

Sanat tamamen yararsızdır.

Atölyeyi güllerin yoğun kokusu sarmıştı, hafif yaz meltemi bahçedeki ağaçların arasından estiğinde açık kapıdan içeri leylakların ağır kokusu ve bazen de pembe pembe çiçeklenmiş akasyanın daha uçucu rayihası giriyordu.

Lord Henry Wotton, her zamanki gibi sayısız sigara tütütreerek üzerine uzandığı Acem kumaşından yastıklarla kaplı divanın köşesinden, bal gibi tatlı, bal rengi sarı salkımın çiçeklerini, bu çiçeklerin böylesi alev gibi bir güzelliğin ağırlığını taşımakta zorlanan gergin dallarını ucundan da olsa görüyordu, ara sıra da uçan kuşların düşsel gölgesi kocaman pencerenin önüne asılmış kahverengi ipek perdelerde çırpışıyordu, bu görüntü ona bir anlığına Japon sanatını çağrıştırıyor ve aklına daima sabit duran bir sanat gereci vasıtasıyla hız ve devinim hissini iletmeye çalışan Tokyo'nun o soluk, yeşil yüzlü ressamalarını getiriyordu. Biçilmemiş, uzun otların içinden zorlanarak ilerleyen arıların boğuk vızıltısı ya da dağınık bir biçimde ekilmiş hanımelilerin toz gibi, yaldızlı borularının çevresinde tekdüze bir kararlılıkla dönüp durmaları durgunluğu sanki daha bunaltıcı kılıyordu. Londra'nın boğuk kükreysi uzaklarda çalan bir orgun tok sesini andırıyordu.

Odanın ortasında, dik bir şövalenin üzerine sabitlenmiş

vaziyette, muazzam bir güzelliğe sahip genç bir adamın tam boy portresi duruyordu; biraz ötede, portrenin önünde ise ressamın kendisi, Basil Hallward oturuyordu; ressamın birkaç sene önce aniden ortadan kaybolması o dönem büyük bir heyecan yaratmıştı ve herkesin bu konuda türlü türlü tahminler yürütmesine sebep olmuştu.

Ressam, resmine büyük bir ustalıkla yansıttığı o güzel ve zarif surata bakarken yüzünde memnun bir gülümseme belirdi, bu gülümseme bir müddet daha orada kalacak gibiydi. Ancak birden doğruldu, sanki uyanmaktan korktuğu garip bir rüyayı zihninde hapsedmek istercesine gözlerini kapatıp parmaklarını gözkapaklarının üzerine koydu.

“Bu en iyi eserin Basil, şimdiye kadar yaptığın en iyi iş,” dedi Lord Henry, uyuşuk bir sesle. “Bunu önümüzdeki sene mutlaka Grosvenor’a² göndermelisin. Akademinin galerisi fazla büyük, fazla bayağı. Ne zaman oraya gitsem etrafta o kadar çok insan oluyor ki resimleri göremiyorum, ki korkunç bir şey bu veya daha beteri o kadar çok resim oluyor ki insanları göremiyorum. Grosvenor gerçekten de uygun tek yer.”

“Resmimi bir yerlere göndereceğimi sanmıyorum,” diye cevap verdi Basil Hallward, başını Oxford’da arkadaşlarının ona gülmesine sebep olan o garip hareketle geriye atarak. “Hayır, onu hiçbir yere göndermeyeceğim.”

Lord Henry kaşlarını kaldırıp afyonlu sigarasından muntazam sarmallar biçiminde kıvrılan o ince, mavi duman halkalarının arasından ona şaşkınlıkla baktı. “Hiçbir yere göndermeyecek misin? Neden sevgili dostum? Bir sebebin var mı? Siz ressamlar ne tuhaf adamlarsınız! Şöhret kazanmak için her şeyi yaparsınız. Kazanınca da nedense elinizin tersiyle itmek istersiniz. Budalalık bu, çünkü şu dünyada hakkında konuşulmasından daha kötü tek bir şey vardır; hakkında konuşulmaması. Böyle bir portre İngiltere’deki bütün genç adamların kat kat üstüne taşır seni ve yaşlıları da kıskançlıktan çatlatır; tabii yaşlıların hissetme kabiliyeti varsa.”

---

2 19. yüzyıl Londrası’nda sanat anlayışındaki yenilikçiliğiyle öne çıkan avantgard bir resim galerisi.

“Biliyorum bana güleceksin,” dedi ressam, “ama gerçekten sergileyemem bu resmi. İçine kendimden çok fazla şey kattım.”

Lord Henry divana boylu boyunca yayılarak bir kahkaha attı.

“Evet biliyordum güleceğini; ama gerçekten öyle.”

“Demek kendinden çok şey kattın! Tanrım, Basil, senin bu kadar kibirli olduğunu bilmiyordum; doğrusu senin şu sert, kaba saba yüzün ve kömür karası saçlarınla, fildişinden ve gül yapraklarından yapılmış gibi duran bu genç Adonis arasında herhangi bir benzerlik göremiyorum ben. O bir Narkissos sevgili Basil, sen ise... ama tabii sen de zekânla falan ifade ediyorsun kendini. Ne var ki güzellik, hakiki güzellik, zihinsel faaliyetin başladığı yerde biter. Zihin kendi içinde bir aşırılık taşır ve yüzün ahengini bozar. İnsan oturup düşünmeye başladığı anda burundan ya da alından ya da başka bir çirkin uzuvdan ibaret kalır. Bir şeyi öğrenerek edinilmiş mesleklere sahip o başarılı adamlara bak. Gudubetin tekidir hepsi! Tabii kilisedekiler hariç. Ama kilisedekiler düşünmezler ki. Seksen yaşında bir piskopos kendisine on sekiz yaşında bir oğlanken söylemesi öğretilen şeyi tekrarlar durur ve bunun doğal sonucu olarak da elbette her zaman hoş görünür. Senin şu bana adımı söylemediğin ama resmi beni gerçekten büyüleyen gizemli, genç arkadaşın hiç düşünmüyordur. Eminim bundan. Beyni olmayan güzel bir mahluk o; kışın seyredeceğimiz bir çiçek kalmadığında daima burada olmalı ve yazın zihnimizi biraz serinletecek bir şey istediğimiz zamanlar için de yine burada olmalı. Kendine pay çıkarma Basil: Senin onunla hiçbir benzerliğin yok.”

“Beni anlamıyorsun Harry,” diye cevap verdi ressam. “Elbette ona benzemiyorum. Bunun pekâlâ farkındayım. Hatta ona benzemek canımı sıkardı. Omuz mu silkiyorsun? Sana gerçeği söylüyorum. Fiziksel ve zihinsel üstünlüğe sahip olmakta her zaman uğursuz bir yön vardır; tarih boyunca kralların sarsak adımlarını takip eden türden bir uğursuzluk. İnsanın diğer insanlardan farklı olmamasında fayda var. Bu dünyada çirkin ve aptal olanlar kazanır. Dertsiz tasasız öylece oturup ağızları bir karış açık oyunu izlerler. Zaferi hiç tatmasalar da en azın-

dan yenilginin bilgisinden muaftırlar. Hepimizin yaşaması gerektiği gibi yaşarlar; rahat, kayıtsız ve kaygısız. Ne başkalarına felaket getirirler ne de başkalarından zarar görürler. Senin mevkiin ve servetin Harry; benim aklım ve bir değeri var mı bilmiyorum ama sanatım, Dorian Gray'ın güzelliği – tanrılardan bu bahsettikleri yüzünden hepimiz bedel ödeyeceğiz, hem de büyük bir bedel.”

“Dorian Gray? Bu mu adı?” diye sordu Lord Henry, atölyenin öbür ucundan Basil Hallward'a doğru yürürken.

“Evet adı bu. Sana söylemeye hiç niyetim yoktu.”

“Neden yoktu?”

“Ah, açıklaması güç. Ben birini çok sevdiğimde onun adını kimseye söylemem. Bunu yaparsam onların bir parçasından vazgeçmişim gibi gelir. Ketumluğu sevmeye başladım. Modern hayatı bizim için gizemli ya da büyülü kılabilecek yegâne şey bu galiba. En sıradan hadise bile eğer gizlersen cazip oluyor. Artık şehirden çıktığımda çevremdekilere nereye gittiğimi söylemiyorum. Söylersem hiçbir zevki kalmaz. Aptal bir alışkanlık desem yeridir, ama nedense insanın hayatına büyük bir romantizm katıyor. Galiba tam bir ahmak olduğumu düşünüyorsun, değil mi?”

“Hayır, hiç de değil,” diye cevapladı Lord Henry, “asla, sevgili Basil. Evli olduğumu unuttun sanırım, evliliğin tek cazip yanı aldatma üzerine kurulu bir hayatı her iki taraf için de kesinlikle gerekli kılmasıdır. Ben karımın nerede olduğunu hiç bilmem ve karım da benim ne yaptığımı hiç bilmez. Buluştuğumuzda –ara sıra buluşuruz, dışarıda yemek yeriz ya da dükün yanına gideriz– birbirimize son derece ciddi yüz ifadeleriyle en absürt masalları anlatırız. Karım çok iyidir bu konuda – sahiden de benden kat kat iyidir. Sevgilileriyle ilgili kafası hiç karışmaz, benimse hep karışır. Ama beni yakaladığında hiç mesele çıkarmaz. Bazen keşke çıkarsa derim ama gülüp geçer bana.”

“Evlilik hayatından bahsetme biçiminden hiç hoşlanmıyorum Harry,” dedi Basil Hallward, bahçeye açılan kapıya doğru yürürken. Bence sen gerçekten çok iyi bir kocasın ama kendi

erdemlerinden basbayağı utanıyorsun. Olağanüstü bir insan-sın sen. Hiç ahlâk dersi vermezsin ama yanlış bir şey de yapmazsın hiçbir zaman. Senin alaycı tavrın rolden ibaret.”

“Doğal olmak rol yapmanın dik âlâsıdır, hatta bence rollerin en sıkıcısıdır,” dedi Lord Henry gülerek. İki genç adam birlikte bahçeye çıkıp upuzun bir defne ağacının gölgesindeki bambudan yapılma geniş kanepeye kuruldular. Gün ışığı parlak yaprakların arasından süzülüyordu. Çimenlerin üzerinde beyaz papatyalar titreşiyordu.

Bir sessizlikten sonra Lord Henry saatini çıkardı. “Korkarım gitmem gerek Basil,” diye mırıldandı, “ve gitmeden evvel senden demin sorduğum soruya cevap vermeni istiyorum.”

“Neymiş o?” dedi ressam, gözlerini yerden ayırmadan.

“Sen çok iyi biliyorsun.”

“Bilmiyorum Harry.”

“Eh, ben sana söyleyeyim ne olduğunu. Bana Dorian Gray’ın portresini neden sergilemeyeceğini açıklamayı istiyorum. Gerçek sebebi bilmek istiyorum.”

“Söyledim gerçek sebebini.”

“Hayır söylemedin. Ona kendinden çok şey kattığını söyledin. Bu çocuksu bir gerekçe.”

“Harry,” dedi Basil Hallward, arkadaşının yüzüne dosdoğru bakarak, “duyguyla yapılan her portre ressamın portresidir, modelin değil. Model tesadüfidir, bir vesiledir. Ressam tarafından açığa çıkarılan kişi o değildir, aksine, o boyalı tuvalde kendini açık eden ressamdır aslında. Bu resmi sergilemememin sebebi ona kendi ruhumun sırrını yansıtmış olmamdan korkmam.”

Lord Henry güldü. “Neymiş o sır?” diye sordu.

“Anlatayım sana,” dedi Hallward; ama yüzünde bir tereddüt belirdi.

“Sabırsızlıkla bekliyorum Basil,” diye devam etti arkadaşı, göz ucuyla ona bakarak.

“Eh, anlatacak pek bir şey yok Harry,” diye cevap verdi ressam; “korkarım anlamakta zorlanacaksın. Belki bana inanmakta da zorlanacaksın.”